

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Portus Juliana
Vmbo-g/t

Excellentieprofiel
(T)huiswerkvrij onderwijs met intensieve
leerlingbegeleiding voor elke leerling

Juryrapport Excellente Scholen

Geldigheid predicaat:
1 juli 2022 tot 1 juli 2025

Datum vaststelling: 1 juli 2022

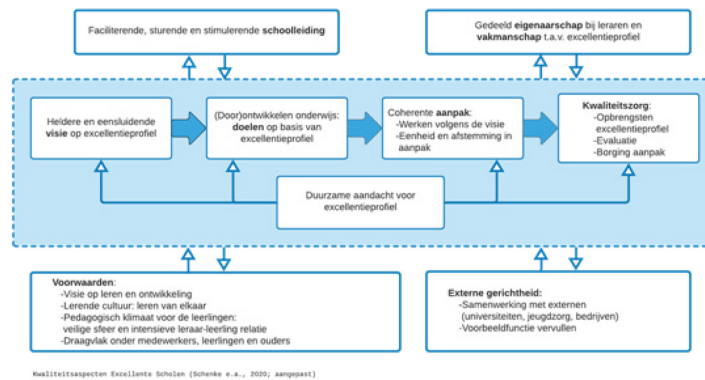
Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
2.	Conclusie & samenvatting	4
3.	Het onderzoek naar het excellentieprofiel op basis van de kwaliteitsaspecten	5
4.	Procedure	11

1. Inleiding

Introductie

Op Nederlandse scholen wordt op uiteenlopende manieren gewerkt aan goed onderwijs. Op sommige scholen leidt dat tot onderwijs van bijzondere kwaliteit. Scholen/schoolsoorten in het primair, voortgezet en (voortgezet) speciaal onderwijs kunnen zich aanmelden bij de jury Excellente Scholen voor een erkenning van die kwaliteit en waardering voor de inzet en prestaties. Het traject Excellente Scholen helpt bijzondere voorbeelden van het Nederlandse onderwijs voor het voetlicht te brengen, en wil bijdragen aan een onderwijscultuur waarin het vanzelfsprekend is expertise te delen en te streven naar verbetering.

De jury beoordeelt het excellentieprofiel op de kwaliteitsaspecten uit het schema waar mogelijk in samenhang. Het zijn de volgende kwaliteitsaspecten zoals benoemd in het aanmeldingsformulier:

- het excellentieprofiel vanuit de visie op leren en ontwikkelen,
- (door-)ontwikkelen onderwijs,
- (coherente) aanpak,
- kwaliteitszorg (meetbare en merkbare resultaten, evaluatie en borging)
- externe gerichtheid en kennisdeling.

2. Conclusie & samenvatting

De jury is van oordeel dat het Portus Juliana het predicaat Excellente School 2022-2025 voor vmbo-g/t toekomt.

De jury is onder de indruk van de verankering van het (t)huiswerkvrije onderwijs, de intensieve leerlingbegeleiding en de kansen die aan alle leerlingen geboden worden. Vanuit betrokkenheid, met lef, verantwoordelijkheid en passie wordt voor elke unieke leerling onderwijs en begeleiding op maat gerealiseerd door het onderwijspersoneel en de schoolleiding op basis van de vraag: wat heeft de leerling nodig? Dit alles gebeurt vanuit een heldere structuur en met korte lijnen in de samenwerking met de leerlingen en de ouders. Calvijn Juliana is een grootstedelijke school die gelegen is in een ingewikkelde context.

De resultaten die de school met haar leerlingen boekt, zijn opmerkelijk goed. Al jarenlang stromen veel leerlingen op een hoger niveau uit dan vanuit het basisschooladvies verwacht mag worden en zijn de doorstroompercentages goed te noemen.

Het lukt Portus Juliana om de leerlingen te laten groeien en kansengelijkheid en inclusiviteit te verweven in haar onderwijsaanbod en de begeleiding aan de leerlingen. Juist in deze tijd kan Portus Juliana met haar huidige excellentieprofiel als inspirerend voorbeeld dienen voor andere scholen.

3. Bevindingen onderzoek naar het excellentieprofiel op basis van de kwaliteitsaspecten

Achtergrondgegevens van de school

Sector	Voortgezet onderwijs
Naam school	Portus Juliana, afdeling vmbo-g/t
Brin	16PK 07
Plaats	Rotterdam
Bestuur	CVO

3.1 Het excellentieprofiel vanuit de visie op leren en ontwikkelen

De jury herkent een duidelijke visie op leren en ontwikkelen, die de schoolleiding als volgt omschrijft:

“Door leerlingen mogelijkheden te bieden en leerlingen intensief te begeleiden, wordt de leerlingen een optimale kans geboden op het behalen van een vmbo-t/g-diploma.”

De school houdt daarmee vast aan het excellentieprofiel van (t)huiswerkvrij onderwijs, op basis waarvan ze al sinds 2012 in het bezit is van het predicaat Excellente School. Ook omdat nu nog veel van de leerlingen van Calvijn Juliana vanuit de thuissituatie niet in staat zijn om op een rustige manier aan hun huiswerk te werken. Ook ziet de schoolleiding de laatste jaren een aanzuigende werking van de school op leerlingen met een extra, specifieke ondersteuningsbehoefte uit de regio, waarbij de leerlingen en de ouders bewust kiezen voor het onderwijs van Calvijn Juliana. De jury is het daarom met de schoolleiding eens dat het excellentieprofiel hierdoor nog steeds goed aansluit bij de doelgroep en juist in deze tijd – waar kansengelijkheid en inclusiviteit stevig in de maatschappelijke belangstelling staan – weer zeer actueel is.

Een docent verwoordt dit als volgt:

“Hier komen kinderen die, vanuit de thuissituatie gezien, minder kansen hebben. Wij streven ernaar in verscheidenheid en gelijkheid toch het beste uit de kinderen te halen. Juist ook bij die leerlingen die door de basisschool overgedragen worden als zijnde leerlingen met een uitgebreidere handleiding.. Dat je dan met elkaar als team en met de ouders, als trouwste supporters die ze thuis hebben, na vier jaar kunt zeggen dat ze weer een stukje verder zijn. Dat je met elkaar de handleiding gevonden hebt en dat kinderen na vier jaar stevig in hun schoenen staan.”

De ouders geven in het gesprek met de jury aan dat ze herkennen dat er liefde, aandacht en veiligheid geboden worden en voortdurend gebouwd wordt aan het zelfvertrouwen. De

jury heeft daarnaast een groep leerlingen gesproken die allen aangaven dat ze zich gezien en begeleid voelen door de mentoren en de docenten. Het gezien worden leidt tot effectief handelen van de school.

3.2 (Door)ontwikkelen onderwijs

Doelen

De korte- en langetermijndoelen van Calvijn Juliana staan beschreven in het jaarlijkse sturingsdocument en zijn afgeleid van het schoolplan 2020-2024. Samenvattend komt het erop neer dat de doelen die Calvijn Juliana zichzelf stelt, gericht zijn op het maximale halen uit iedere leerling met als resultaat een betekenisvol vmbo-diploma en een goede voorbereiding op het vervolgonderwijs. Daarbij wordt er onder andere rekening gehouden met verschillen door maatwerk aan te bieden. Ook wordt het eigenaarschap van de leerling over het leerproces vergroot. Daarnaast wordt er gestreefd naar hoge doorstroom- en slagingspercentages (96 procent of hoger) en het leerlingen hoger laten uitstromen dan op basis van het basisschooladvies verwacht mag worden.

Formatief toetsen en differentiatie in de les

Hoewel Portus Juliana in de eigen aanpak graag resultaatgericht zegt te willen werken, is de jury verheugd om te horen dat er de laatste jaren in de eerste leerjaren een stevigere focus op formatief toetsen aangebracht is. Deze doorontwikkeling kan ondersteunend zijn bij het integreren van meer individueel maatwerk in de lessen, naast de grote hoeveelheid maatwerkuren die al buiten de reguliere vaklessen gerealiseerd worden. De groep docenten die de jury spreekt, geeft aan dat ze over drie jaar ongeveer 50 procent van de lessen gedifferentieerd wil kunnen aanbieden. De schoolleiding benoemt dat scholingstrajecten ingericht worden en dat ze inmiddels wel al op een aantal plekken differentiatie in de les ziet gebeuren. Nu de coronapandemie achter de rug is, verwacht ook de schoolleiding dat deze ontwikkeling nu steeds zichtbaarder zal worden opgepakt.

Ambitie

Portus Juliana kiest ervoor om een sterke school te blijven en gaat haar onderwijs ook voor een grotere groep leerlingen beschikbaar stellen. Het doel is om op afzienbare termijn (2024), met behoud van het type leerling en vanuit de huidige onderwijskundige aanpak, van vierhonderd naar zeshonderd leerlingen te groeien. Daarbij worden er ook voorbereidingen getroffen voor een (t)huiswerkvrije Juliana havo-afdeling.

3.3 (Coherente) aanpak

De jury heeft tijdens het bezoek aan de school een grote mate van overeenstemming ervaren in de verschillende ontmoetingen die ze met de ouders, de leerlingen en het personeel gehad heeft. De leerlingen en de ouders benoemen de bereidwilligheid en het snelle handelen vanuit de school. De docenten geven aan dat ze de leerlingen graag nauwlettend volgen en korte lijnen met de ouders nastreven. De pijlers gericht op een veilig en positief schoolklimaat, (t)huiswerkvrij onderwijs, de begeleiding van de mentoren en de docenten, reflectie en het verlengde dagprogramma komen in diverse gesprekken naar voren. Deze belangrijke pijlers worden daarom hieronder nader toegelicht.

Veilig en positief schoolklimaat

Om leerlingen goed tot leren te laten komen, is het van belang om de leerlingen zich eerst veilig en vertrouwd te laten voelen. De school heeft zich onder andere laten inspireren door het gedachtegoed van Ilona Boniwell uit positieve psychologie. De schoolleiding vertelt aan het juryteam dat de leerlingen vaak de school instromen met het idee dat ze niet succesvol kunnen worden. De school zegt dan: "Iedereen kan succesvol worden." Ze laten leerlingen dit ervaren, bijvoorbeeld door het werken met talentkaarten en het maken van een complimentenboek.

De jury constateert dat de wijze waarop de school werkt aan een veilig en positief schoolklimaat, een mooie mix is van aandacht, leerlingen zien, duidelijkheid en structuur. De korte lijnen tussen de leerling, de docent en de ouders dragen hieraan bij. Ouders zeggen hierover het volgende:

"Mijn dochter was emotioneel instabiel. Het advies vanuit de basisschool was: een kleine school. Hier is je kind geen nummer, dat heb ik de afgelopen vier jaren wel gemerkt. (...) Ik zie ook dat ze emotioneel gegroeid is. Ze wordt door alle docenten ook gekend. Docenten maken grapjes en dat vertelt ze thuis. Dan vraag ik: "Wie is dat dan? Je hebt nooit les van hem gehad." En toch kennen ze haar. Een ander voorbeeld: de mentor van vorig jaar die altijd nog naar haar toekomst. Er is veel aandacht voor mijn kind hier."

Elke morgen wordt er tussen acht en negen uur in de klas gezamenlijk naar het journaal gekeken en gezamenlijk betekenis daaraan gegeven. Ook dit vindt de jury een mooi voorbeeld van het samen werken aan een veilig en positief schoolklimaat.

(T)huiswerkvrij onderwijs

Het (t)huiswerkvrij onderwijs bestaat uit meerdere huiswerkuren die over de week verdeeld zijn en aan het begin of einde van de dag plaatsvinden. Leerlingen kunnen tijdens deze uren ook bijlessen krijgen of aan andere vakken werken. De leerlingen worden tijdens de huiswerkuren door de eigen docenten begeleid. Daarbij volgen leerlingen een eigen route, omdat niet elke leerling hetzelfde aantal uren nodig heeft. Een docent zegt hierover het volgende:

"Ik vind dat wij ons onderscheiden op een bepaald gebied: (t)huiswerkvrij onderwijs. Zeker gezien de achtergrond van onze leerlingen. Veel leerlingen zijn klein behuisd, met weinig ruimte, geen rust in huis, vader is dan thuis aan het werk, moeder bakt pannenkoeken en de leerling kan dan niet tot werken komen. Veel leerlingen beschouwen de school daarom als rustige thuishaven."

Mentoren en begeleiding

Uit de gesprekken die de jury met de docenten gevoerd heeft, blijkt een enorme trots, gedrevenheid, een groot verantwoordelijkheidsgevoel en een visie voor het werken op Portus Juliana, en voor de begeleiding van de leerlingen in het bijzonder. De ondersteuningscoördinator verwoordt het als volgt:

"Het is mij een raadsel waarom andere scholen dit niet voor elkaar krijgen. Wil je het? Wil je echt opvoeden? Wil je een positie innemen? Wil je verantwoordelijkheid nemen? Je moet een goed plan hebben. Een plan, doel, visie en durf. En dan lukt het. Zo moeilijk is het niet!"

Uit alle gesprekken met de leerlingen, de ouders, de schoolleiding en de docenten komt naar voren dat de rol van de mentoren enorm van belang is. Zij zijn een belangrijke spil in de begeleiding van de leerlingen. Ze zien de leerlingen meerdere uren per week (soms tot

wel twaalf lessen), omdat ze ook betrokken zijn bij de huiswerkuren en het geven of organiseren van bijles. Formatief wordt er veel geïnvesteerd in tijd die mentoren kunnen besteden aan het begeleiden van de leerlingen. Een voorbeeld hiervan is het huisbezoek dat in het eerste leerjaar bij elke leerling plaatsvindt. Zowel de schoolleiding als de docenten en de ondersteuningscoördinator of leerjaarcoördinator geven aan dat ze de betrokkenheid van de ouders enorm van belang vinden. Het huisbezoek speelt hierin een belangrijke rol.

De leerlingen die het juryteam gesproken heeft, spreken allen vol lof over de begeleiding van de mentoren en zeker ook van de vakdocenten:

“Ze geven veel steun en ik heb een speciaal rooster. Ze helpen me. Als ik een paar lessen mis, krijg ik ook bijles.”

Naast de begeleiding door de docenten en de mentoren, is er een nauwe samenwerking met diverse interne en externe experts. Ook kunnen de leerlingen die in de klas niet kunnen meekomen, in een aparte ruimte onder begeleiding werken aan een voorbereiding op een leerroute die beter bij ze past.

Reflecteren

Een voorbeeld van de doorontwikkeling van het eigenaarschap van de leerling over het leerproces, is de invoering van het werken met de feedback methode leerlingbespreking.nl in de brugklas en in leerjaar 2. De jury krijgt van een leerling en een mentor een korte presentatie over de wijze waarop deze nieuwe aanpak werkt. Op basis van de feedback van de docenten, reflecteren de leerlingen en maken ze een plan van aanpak (PvA). Dit PvA wordt thuis besproken met de ouders en is vervolgens de basis voor het gesprek met de leerling, de ouders en de mentor. De jury heeft ook een mooi voorbeeld mogen inzien, waaruit duidelijk naar voren komt dat de leerling zijn eigen plan opgesteld heeft en dit zelf ook in een cyclus van zes weken monitort. De jury ziet dit als prachtige methode om de leerling zelf meer verantwoordelijkheid te geven over het eigen leren.

Verlengde dagprogrammering

In nauwe samenwerking met externe betrokkenen is tijdens de coronapandemie een sportief en cultureel activiteitenprogramma opgezet en daarnaast extra aandacht voor taalvaardigheid en sociaal-emotionele ondersteuning op school. Dit is destijds door alle leerlingen gevolgd. Portus Juliana was initiatiefnemer in samenwerking met het NPRZ met als uitkomst dat acht VO scholen met deze pilot zijn gestart. Op dit moment kijkt Portus Juliana of zij een aantal elementen uit dit programma kan blijven financieren voor die leerlingen die hieraan behoefte hebben. Dit om de sociaal-emotionele ontwikkeling en de taalvaardigheid ook op deze manier te kunnen blijven ondersteunen.

3.4 Kwaliteitszorg

Evaluatie excellentieprofiel

Het excellentieprofiel is onderdeel van het schooljaarplan (sturingsdocument) en dit document wordt als vast onderdeel geëvalueerd met de algemene directie. De meting vindt plaats via de PDCA-cyclus (Plan, Do, Check, Act) en de resultaten worden via een presentatie genaamd Schooljaar in Beeld en Cijfers met het team gedeeld. Ook in de

klankbordgroepen zoals de ouder- en leerlingkring en in de medezeggenschapsraad (MR) worden de resultaten geëvalueerd.

Op Portus Juliana zitten ongeveer 400 leerlingen, waarvan 40 tot 45 procent met een advies van de basisschool kwam waarin de vmbo-k-opleiding voorkwam. De school is trots op het feit dat ze al jarenlang leerlingen op een hoger niveau kunnen laten uitstromen dan dat ze binnengekomen zijn, zonder dat de doorstroompercentages (95-98 procent) hieronder te lijden hebben.

In het Nationaal Cohort Onderzoek Onderwijs van 2020 wordt over de resultaten onder andere het volgende geschreven:

“Uw school kenmerkt zich door een percentage leerlingen met een lager dan vmbo-g/t-advies, dat hoger ligt dan het landelijk gemiddelde. Met betrekking tot het percentage leerlingen met een lager dan vmbo-g/t-advies, scoort uw school hoger dan de voorspelde referentiewaarde. Qua percentage onvertraagd geslaagden scoort uw school hoger dan de voorspelde referentiewaarde. Uw school scoort dus hoog qua kansen en hoog qua rendement in vergelijking met de voorspelde referentiewaarde.”

De jury beschouwt deze opbrengsten als een grote prestatie, ook omdat de school gelegen is in een zogeheten armoedeprobleemcumulatie-gebied (apcg) volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Verder laat de school een stabiel beeld zien van een aantal andere belangrijke indicatoren. Het aantal aanmeldingen is onverminderd goed, de tevredenheidsonderzoeken tonen hoge scores op onder andere begeleiding en welbevinden, en er is nauwelijks personeelsverloop.

De uitkomsten van de evaluaties komen terug in het sturingsdocument van het opvolgende jaar. Bij diverse betrokkenen komt erkenning voor het excellentieprofiel met regelmaat aan de orde. De erkenning die de schoolleiding benoemt, hoort de jury ook terug bij de ouders, de leerlingen en de docenten.

Borging

Naar aanleiding van een vraag van de jury over hoe de schoolleiding de borging realiseert, wordt genoemd dat de mensen die op Portus Juliana werken het dna zijn. Omdat de naderende pensionering van een aantal lang zittende collega's in beeld kwam, is er door de directie twee jaar geleden begonnen met nadenken hoe je dit dna borgt en veilig stelt. De schoolleiding heeft een intern opleidingsprogramma (kweekvijver) opgezet om de medewerkers te boeien en te binden. Het vinden van een goede schoolleider was moeilijk. Vanuit die optiek is ervoor gekozen om een intern opleidingstraject in te richten met onder andere een talenten- en motivatie-analyse en een programma dat verder aansluit bij de specifieke vragen en eisen die de schoolleiding van Portus Juliana hieraan stelt. Het doel hiervan is meervoudig, namelijk: het bieden van een gelegenheid aan het huidige personeel om te leren en om gefundeerd het besluit te kunnen nemen of een rol in de schoolleiding passend zou kunnen zijn. Maar ook het voorzien van opvolging om het unieke gedachtegoed van de school te kunnen borgen.

Daarnaast is Portus Juliana onderdeel van de OSR, Opleidingsschool Rotterdam en hierdoor komen er met regelmaat stagiaires die dan in voorkomende gevallen ook een baan kunnen krijgen. Daarnaast, zo vertellen de docenten ons, vindt er in de school een spannende zoektocht plaats naar hoe de nieuwe docenten kunnen leren van de docenten die er al langer werken, en ook omgekeerd – op welke thema's (bijvoorbeeld leerdoelgericht werken) de ervaren collega's juist weer kunnen leren van de stagiaires.

3.5 Externe gerichtheid en kennisdeling

Zowel de schoolleiding en de docenten geven aan dat er veel interesse is in de wijze waarop het onderwijs op Calvijn Juliana georganiseerd wordt. De jury heeft een overzicht gezien met een diverse reeks aan activiteiten die Portus Juliana uitgevoerd heeft om het excellentieprofiel breed onder de aandacht te brengen.

Portus Juliana wordt niet alleen vanuit het eigen bestuur, maar ook vanuit het gehele land met regelmaat door andere scholen bezocht. Bijvoorbeeld vanwege interesse in het concept (t)huiswerkvrij onderwijs. Ook de gemeente Rotterdam waardeert het belang van de werkwijze van Calvijn Juliana en investeert in een uitbreiding van de school. Vanuit het convenant Voortgezet Onderwijs Rotterdam Zuid, wordt in de toekomst aan de school de mogelijkheid geboden om een breed instroompunt te worden voor vmbo-tl-leerlingen, waardoor een grotere groep leerlingen toegang krijgt tot Portus Juliana-onderwijs. Een ander voorbeeld dat genoemd wordt, is de publicatie in het januarinummer van het tijdschrift 'Kader', van de Algemene Vereniging Schoolleiders (AVS), over het bieden van gelijke kansen.

4. Procedure

Calvin Juliana, afdeling vmbo-g/t, heeft zich kandidaat gesteld voor het traject Excellente Scholen 2022-2025. Een school die zich kandidaat stelt voor het traject doorloopt de volgende fasen:

Fase 1 Aanmeldingsperiode

Elke school die wil deelnemen aan het traject levert een beschrijving van het excellentieprofiel aan.

Fase 2 Controle door inspectie

Na de sluiting van de aanmeldingsperiode controleert de inspectie of uw school over de waardering Goed beschikt en of er geen recente contra-indicaties zijn.

Fase 3 Voorbereidingsgesprek met de jury

De jury gaat in gesprek met de school over haar excellentieprofiel. De school verheldert onduidelijkheden, gaat in op vragen op het gebied van verantwoording, legt accenten en geeft aan wat er bij het bezoek aan de school te verwachten valt.

Fase 4 Jurybezoek

Twee leden van de onafhankelijke jury bezoeken uw school. Zij waarderen het excellentieprofiel mede aan de hand van de herkenbaarheid van het verhaal van de school in de onderwijspraktijk. Bovendien kijken ze naar de eenheid in de kwaliteit en de gedragenheid van het profiel op alle niveaus van de school, van bestuur tot leerling.

Fase 5 Rapportage en beoordeling

Na elk jurybezoek stelt de jury een rapport op. De jury geeft hierin haar bevindingen weer per onderdeel van het jurybezoek. Deze bevindingen zijn gebaseerd op de beschrijving van het excellentieprofiel van de school, dossieronderzoek, het startgesprek en het jurybezoek. Op basis van de bevindingen concludeert de jury of de school het predicaat toekomt en adviseert zij de inspecteur-generaal van het onderwijs over het wel of niet toekennen van het predicaat Excellente School.

Fase 6 Uitreiking predicaat

Het predicaat is geldig van 1 juli 2022 tot 1 juli 2025. De juryrapporten van de scholen die het predicaat krijgen, worden openbaar gemaakt.

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-Loket (voor vragen) 088 6696060

JURYRAPPORT EXCELLENTE SCHOLEN

